

DOMOVINA

Oglasi:

Na 1 mm x 60 inseratnega stolpca mali 80 vinarjev, uradni 1'20 K, posmrtnice in reklame 2 K. Večkratne objave popust.

Izhaja vsak petek.

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Sodna ulica 6. Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva c. 16, Tel. 72.

Naročnina:

Mesečno 3 K, četrletno 9 K, polletno 18 K, celoletno 36 K.

Demokratska organizacija na deželi

(Dopis.)

Zadnjikrat smo čitali v nekem ljubljanskem naprednem listu zelo umestno opazko, ki je tako važna, da tudi mi opozorimo strankino vodstvo nanjo. Tam je bilo rečeno, da je demokratska stranka, od kar se je ustanovila »Samostojna«, preveč zane-marila deželo. Izgleda, kakor da se ne mara zameriti in prepirati s »Samostojnejši«, ki vso deželo reklamirajo za sebe. Zato je dotični dopis pozival demokrate, naj se tudi oni malo ozrejo na deželo, kjer je delo zanje več ko dovolj.

Resnica je namreč, da ne živijo na deželi samo taki kmetje, ki želijo, da bi bila pšenična moka vsak dan dražja. Razventega so tamkaj mnogi tisoči obrtnikov, vrhutega tudi tisoči delavcev in drugih nastavlencev. Ti vsi imajo tudi svoje gospodarske interese, ki bi jih morala stranka zastopati. Vrhutega je velik del med njimi strogo protiklerikalnega mišljenja in zahteva neizprosno boj proti farovski politiki.

Žalibog se mora priznati resnico, da je bila protiklerikalna agitacija najbolj živa pred državnozborskimi volitvami meseca oktobra in novembra leta 1920., ko je demokratska stranka dala parolo, da naj se vse združi v boj proti klerikalcem in so demokrati na celi črti pomagali pri organizaciji volitev. Takoj po volitvah pa je to delo precej prenehalo. Demokrati so se potegnili nazaj, samostojni pa — povejmo to odkrito, pa naj kdo zameri ali pa ne — so začeli nekoliko počivati na svojih la-vorikah. Tačas pa so tepeni klerikalci začeli na vso moč delati. Že pri občinskih volitvah, kjer so samostojni rekli, da bodo vse delo sami opravili, ni šlo več tako kakor pri državnozborskih. Od takrat pa se stvar ne samo ni izboljšala, temveč zelo poslabšala.

Klerikalci so začeli z velikansko agitacijo proti demokratom in samostojnim. Seveda so jim po krivici očitali vsako neprijetnost, ki se pripeti obrtniku in kmetu, oglodali so do kosti ministre in poslance. Pri tem so neprestano povdarjali, da je samostojna privesek demokratov, proti čemur so se samostojnejši obupno branili. Tudi demokrati so jim pri tem šli na roko ter izjavljali, da je vsaka stranka čisto za sebe, kar je tudi popolnoma res. Zadnji čas pa je klerikalna agitacija pomnožena, ker

se povsod po deželi pripoveduje, da se je samostojna prodala velesrbski Pašičevi stranki. Proti temu se seveda ogorčeno ugovarja s strani vseh narodnomislečnih ljudi na deželi, klerikalci pa odgovarjajo, da je popoln dokaz zato že v tem, da so samostojni na svoje shode v Št. Vidu in na Bledu poklicali tudi srbsko radikalno stranko in na ta način neovrgljivo pred vso javnostjo pokazali zvezo z nekmetovalsko stranko radikalcev, ki se v Srbiji nahaja v najhujšem boju z demokrati in s tamošnjo kmet-sko stranko.

Napram temu se mora priznati, da je bila skupna manifestacija radikalcev in samostojnih na deželi, če že drugega ne, velika faktučna pogreška. Poprej se je vselej šepetalo: »Bog varuj, da se na zunaj ne vidi, da se kakšni demokrati udeležujejo dela za kmet-sko stranko. Zdaj pa je bilo na Bledu polovico obiskovalcev demokratov, kot govorniki pa so nastopali srbski radikalci. To da klerikalcem veliko orožja v roke in ni bilo pametno, da se je to dopustilo.

Vrhu vsega tega pa radikalci ne samo niso stranka z jugoslovanskim programom, ampak oni so tisti, ki so pripeljali v Slovenijo na vlado dr. Brejca, Remca, Jana, Vrstovška in Serneca. Oni so slovenske kmete in obrtnike dvakrat za dolgo dobo izročili na milost in nemilost klerikalizmu. Oni so podpirali Orle. Oni so na vse važnejše službe spravljali klerikalce. Oni so podpirali Slomškarje. Takim ljudem ne zaupamo.

Zato pa je prav, da se pozove demokratska stranka, da se krepko organizira na deželi tudi med kmeti, obrtniki in delavci. Mi se navdušujemo za njeno dobro delo za gospodarsko povzdigo naroda. Končno pa smo — in to za nas na deželi ni zadnja stvar — tukaj neprestano pod klerikalnim ognjem. Klerikalce pa je pobijala in se ž njimi vojskovala neprestano ravno demokratska stranka. Od prevrata naprej je ona zadajala klerikalcem udarec za udarcem. Zato imamo v njo neomajeno zaupanje in smo gotovi, da bo vztrajala, tudi če se bodo drugi lovili okrog nezanesljivih strank. Zato pa odločno kličemo: »Demokrati na deželi, organizirajte se, ne samo v mestih in trgih, ampak v vsaki vasi. Tudi če vas je samo pet ali deset, Vi boste garda državne, narodne in napredne ideje, pa naj pride kdor hoče in kar hoče!«

Vsled pritiska demokratske stranke je letošnjo pomlad nastopilo v tem pogledu nekaj olajšav. S tem je storjen korak naprej. Vendar je naše mnenje, da ta korak še ne zadošča. Izvršiti se mora splošna revizija naredbe o osemurnem delavniku. Nihče nimia namena delavstvo oškodovati. Ono je ravnotako del našega naroda kakor n. pr. kmet in obrtnik. Ono mora biti povsem enakovredno in enakopravno. Vendar ni nikakršna do-brota za delavstvo če se podpira tisti del med njimi, ki samo hujska in smeši one, ki so pripravljeni pošteno delati in služiti kruh. Če se n. pr. delavec in pomočnik sama hočeta zmeniti z gospodarjem-obrtnikom, da se delovni čas podaljša, je nezmiselno zadrževati jih in jim prikrajševati zaslužek z nagajanjem od strani državnih oblastnij.

Zahtevati moramo torej, da se da obrtnikom več svobode glede določitve delovnega časa. Nedeljski počitek v kolikor ga značaj obrti dovoljuje, se mora provesti. Pa sploh treba stvar urediti čim bolj praktično in ne meriti vseh obrtov z enakim vatlom.

Tudi omejevanje na takozvane male obrte, ki imajo največ pet delavcev, je dostikrat zelo krivično. Ravnotako je nezmisel označevati mali obrt, kamor si je obrtnik napeljal elektriko, za fabriko. Pravične komisije v katerih bi bili zastopani predvsem strokovnjaki, bi morale presojati, skoro bi rekli od slučaja do slučaja, kako se ima obrt uvrstiti v razrede, ki so potem merodajni za delovni čas.

Samo pomnoženo delo more rešiti našo valuto in državo spraviti na zeleno vejo.

Avtonomistični zapeljivci naroda

Zadnji »Avtonomist« prinaša v nekem članku sledeči odstavek: »Danes vsak otrok ve, da so na svetu različne države, urejene po različnih sistemih. Severoameriške Zedinjene države so urejene federalistično, kar pa ni nikaka ovira, da je to silno močna in bogata država. Švica je federacija, ki ni nikaka ovira za švicarski frank, da velja en švicarski frank nad 30 naših kron. Italija je centralistična država, kar pa nikakor ne ovira fašistov, da ne bi požigali slovenskih narodnih domov, kar je vsekakor znak jako močne in napredne države... Torej so na svetu vsake vrste države, celo take, ki nimajo napisane ustave, kakor n. pr. Anglija, in vse te države žive, in sicer dobro žive. Celó Nemčija živi, kjer uživajo Bavarci obsežno avtonomijo.

Mi bi k temu pripomnili, da tudi centralistična Jugoslavija živi, in sicer živi mnogo boljše, nego avtonomistična Avstrija, ki je urejena po

Prepeluhovem idealu. Poglejmo nadalje Avstrijo in Madžarsko, katerih položaj je približno podoben, in vendar živi centralistična Madžarska razmeroma mnogo bolje, nego avtonomistična Avstrija. Ako je tako velika država, kpt so Zedinjene države, federalistična, je umrljivejša, nego cepljenje v avtonomije v naši mali državi, kar bi bilo za naše razmere poleg drugega združeno tudi z ogromnimi davki.

Avtonomistična ureditev naše države, ki je majhna, bi bila nesreča za narod, ker bi se izvršila ne iz gospodarskih ali drugih resničnih potreb, temveč v znamenju plemenske mržnje, umetno vzgojene v stari Avstriji, in katere izrodek je tudi današnja — predvsem klerikalna in radičevska — propaganda za avtonomistično, oziroma federalistično ureditev naše države. Takšna Jugoslavija bi obstojala iz državic, ki bi hotele imeti čim manj skupnega med sabo in ki bi vzgajale plemensko mržnjo do popolnosti. Če bi bila taka brezplodna plemenska gonja koristna za državo, je pač malo verjetno. Avtonomistična ureditev države bi bila pri nas eventualno neškodljiva, če bi bila v širokih slojih zavest neke skupnosti plemen vsaj tako velika, kot je n. pr. v Nemčiji.

To je jasno za one, ki nimajo plemenskih predsodkov, t. j. ki se niso dali okužiti od stare Avstrije, katera je vzdržala nadvlado Nemcev le s pomočjo razdvajanja drugih sorodnih plemen. Znano je, kako se je Avstro-Ogrska bala, da bi se Slovenci preveč družili s Hrvati, ali da bi se Hrvati in Srbi preveč zavedali svoje jezikovne skupnosti. V Bosni in Hercegovini, kjer se govori eden jezik, je Avstro-Ogrska iz istega razloga, poleg Srbov in Hrvatov umetno ustvarila še tretji »narod« — muslimane. Kdor je resničen Jugoslovian, ne bo podpiral tega, iz Avstrije prinesenega nazadnjaštva, ki v brezplodni gonji ovira delo za blagostanje naroda.

Avtonomistične pravilnejše separatistične težnje zelo izrabljajo naši zunanji sovražniki, ki trdijo na podlagi teh, da se Jugoslavija nahaja pred razsulom. Naši zunanji sovražniki, zlasti Madžari in Italijani želijo, da bi postala naša država avtonomistična ali federalistična, kar pa nam zagrizen sovražnik želi, pa gotovo ni dobro za nas. Separatisti med nami, ki širijo v svet vesti o izmišljenih srbskih nasilstvih, največ škodujejo ugledu naše države, vsled česar se poleg drugega tudi v veliki meri izgublja zunaj država zaupanje v naš denar, čigar vrednost je v zadnjem času precej padla.

Zato so klerikalni, radičevski in drugi avtonomisti-separatisti med rušitelji našega blagostanja. Kdor gre z njimi, pljuje v lastno skledo.

Delovni čas v obrti

Po prevratu, ko so komunistične ideje vplivale na vse strani, je nekako vladalo mnenje, da je delo zlo in da je sramota in neumnost veliko delati. Tiste, ki so bili drugega mnenja, so proglašali za »kapitalistične krvose-se«, ki hočejo odirati svojega bližnjega. Med te krvose-se je po mnenju teh

ljudi spadal predvsem tudi naš mali in srednji obrtnik.

Zadnje mesece pa je opaziti v tem oziru precejšnje streznjenje. Posledice splošne delamrznosti, ki se je tudi vlada ni upala odločno pobijati, so tukaj. Vojne škode se z lenobo ne dajo popraviti. Mnogo se piše o vzrokih draginje. Med krivce pa se malokdaj imenuje eden glavnih, in to je osemurni delavnik v malem in srednjem obrtu.

Slovenski kmetje v Srbiji

V nedeljo ob 9. uri dopoldne so dospeli v Beograd slovenski kmetje, namenjeni na potovanje po Srbiji.

Na kolodvoru so jih sprejeli ministri dr. Kukovec in Pucelj ter nekaj poslancev, zastopniki poljedelskega ministrstva, predsedništvo srbskega poljedelskega društva in množica občinstva. Minister Pucelj je imel pozdravni govor, nakar je predstavil slovenske kmete poslancem in zastopnikom poljedelskega ministrstva ter poljedelskega društva.

Gostje, večinoma slovenski poljedelci v kmetijski obleki, s trobojnicami na prsih, so vzklikali kralju, vojski in državi. S kolodvora so odšli najprej v lokale srbskega poljedelskega društva, nato pa so se razdelili v dve skupini in si odšli ogledat mesto. Ob 13. uri so se udeležili banketa na Topčideru, pri katerem so bili prisotni ministrski predsednik Pašić, ministri Pribićević, Trifković, Jovanović, Gjurisić, Zečević, Krizman, Kukovec in Pucelj.

V imenu vlade jih je pozdravil ministrski predsednik Pašić, kateremu se je zahvalil nato slovenski kmet Azman, ki je izrazil svoje veselje nad tem, da more izjaviti ministrskemu predsedniku, da so bili in da bodo on in njegovi tovariši vedno za edinstvo naroda.

Po banketu so si gostje ogledali med drugim razstavo poljedelskih strojev. Zvečer je odpotovala ena skupina v Valjevo, druga pa v Smederovo.

Orlovski tabor na Poljanah

Na Mali Šmaran se je vršil na Poljanah orlovski tabor. Ker v naši dolini še ni prevelikega števila te vrste ptičev, le po hribih jih nekaj frfota, so jih zbornali od drugod z rakovniško godbo iz Ljubljane. Tabora so se udeležile, kot je na klerikalnih prireditvah običajno, večinoma ženske, predvsem Marijine device. Naprednjaki se za prireditev niso zmenili. Nobena hiša v Poljanah ni imela zastave. Klerikalci jih niso hoteli izobesiti, ker so se sramovali pokazati, kako malo jih je v Poljanah. Preziranje je lahko čutila tudi godba, za katero se razun par otrok ni zmenil nihče, ko je zjutraj igrala skozi vas.

Vsa prireditev je imela pravzaprav cerkven značaj, dasiravno bi moral biti to le telovadni nastop. Sicer so nekaj malega nastopili, toda kaj hočete, ko pa ničesar ne znajo in tudi nimajo dobre volje, da bi gojili telovadbo. Pri takih prireditvah bi bilo tudi zelo na mestu, ko bi narod vsaj nekoliko navdušili za našo državo. Toda kaj jih vse to briga! Glavno je

voditeljem klerikalne stranke, da z versko pretvezo držijo za plotom ovce, ki jih potrebujejo za časa volitev.

Mi bi se za to prireditev ne brigali, ko bi bila to le telovadna prireditev. Razvil pa se je orlovski tabor v navaden političen shod. Kot glavni govornik je nastopil neki mladi neizkušeni gospod iz Ljubljane, ki je udrihal prav po »katoliško« po državni upravi, po sedanjih vladi itd. Njemu, neizkušenemu mlečnozobnežu, je bilo vse za nič. Seveda tudi ni prizanesel liberalnim kapitalistom. Kapitalisti so mu menda vsi, ki so si prigarali par tisočakov, toda pozabil je povedati, da je ravno med klerikalci vse polno pravih vojnih dobičkarjev - milijonarjev, ki so si na račun tujih žuljev nagrabili velikanska premoženja med vojno. Mladenič je zvalil vso ljudsko revščino na imovite sloje, dasiravno danes že vsak otrok ve, da je ravno vojna, ki je uničevala toliko let narodno premoženje, v prvi vrsti zakrivila pri nas kakor tudi celo v bogatejših državah slabo gnotno stanje med narodom. In kdo je hujskal na vojno? To pa so bili klerikalci, ki so leta 1914. kričali na vojno proti Srbom. Klerikalci so torej posredno zakrivila današnjo revščino med nižjimi sloji.

Govornik je pač hotel vzbujati le nezadovoljnost. Hotel je dopovedati tudi takšnim, ki so petični, da jim gre slabo — seveda zato, ker imamo takšno in takšno vlado. Takšen način zavijanja in farbanja nerazsodnih svojih ovčic je presneto malo krščanski. Mož si je mislil: Ko se vzbudi splošna nezadovoljnost proti sedanji napredni vladi, bodo ovčice, ki ne vidijo niti eno ped pred sabo, kar vrele v klerikalni tabor. Sicer pa, hvala Bogu, takšnih kratkovidnežev je vedno manj.

Kakor je pokazal ta tabor, se klerikalci cedijo sline po časih, ko so neomejeno paševali po naši Sloveniji. Zato jim ni nič za sedanjo državo, čeprav nas je rešila nemškega biča. Kako pa naj bo končno tudi vnet za našo državo n. pr. tisti Orel-avstrijak, ki je kmalu začetkom vojne denunciral celo vas Poljane kot srbofilsko. In taki ljudje naj bi bili vzgled domoljubja? Na taboru je padla tudi beseda: »Mi z umom, oni z litrom!« — Oni, to smo mi mišljeni! Kje bi pa bil naš narod, ko bi ne bilo naprednjakov? Ti so povzdignili narod, kar so storili klerikalci, so le bili prisiljeni storiti vsled toka časa.

In to velja tudi za Poljansko dolino. Ravno klerikaci so, četudi so izjeme vmes, ki se branijo šol, brez

katerih je človek danes največji revež, ki si ne more nikamor pomagati. Z litrom pa prav kratka! Nikjer se ne spiše, ne vina, ampak žganja toliko, kakor ravno po hribih v najbolj klerikalnih hišah. Poljanski Orlovski tabor, oziroma klerikalni shod ni pridobil nobenega novega pristasa klerikalni stranki. Mnogo brihtnejših med njimi, ki so gledali in poslušali to komedijo, je celo odvrnil. Sokoli, na delo, da preženemo vse mračne ptiče z naše doline. To bomo dosegli v prvi vrsti z izobraževanjem nevednih in zapeljanih ljudi.

Dopisi.

Trbovlje. (Velik čukovski škandal.) Dne 11. t. m. so sklicali Orli in Orlice na malih lističih, ki so bili nekaj dni nalepljeni po drevju in straniščih, nekak okrožni zlet, za katerega pa so seveda delali katoliški listi ala »Slovenski Gospodar«, »Domoljub« in »Straža« veliko reklamo kot »manifestacijo katoliške misli in krščanskega svetovnega naziranja v brezbožnih Trbovljah«. In res se je »katoliška misel« sijajno izkazala! Že v jutranjih urah si v nedeljo dne 11. t. m. lahko opazoval ob šolski ograji znane neumne obraze najzabitejših »coklpurjarjev«, ki so s cekarjem v roki s strahom gledali na katoliški »Društveni dom«, kjer bi se imelo vršiti blagoslovljeno delo slavnih čukov. Prihajali so tudi možje »Peskovo boleznijo«, ki vsak drugi dan pretepavajo svoje žene, pa vsak dan brez spovedi pristopajo k obhajilu, prihajali so redni naročniki »Novega časa« in »Domoljuba«, ki na katoliški podlagi prisegajo in za hrbtom kažejo fige, kakor poslanec Krajnc. »Pum, pum!« »je zabunkalo pred »Društvenim domom«; trboveljska mladina je drvela od vseh strani, obsula klaverno družbico, vpila: »čuki grejo« in jo spremljala proti kolodvoru. Tam je izstopilo nekaj žalostnih prikazni in mislili so jih zopet z velikanskim hrupom in bunkanjem slabe godbe spremljati v Trbovlje. Toda roka pravice je posegla vmes ter prepovedala godbo. Tiho in žalostno so švedrale maloštevilne orlovske ovčice po cesti, spremljane od ogromne množice otrok, ki so neprestano žvižgali, se smejali in vpili »čuki grejo, čuki grejo!« Sv. maša, litanije in telovadba je postranska stvar, ker telovadcev sploh nimajo, razen kar jih z denarjem ne izvajajo od Sokolov, glavna stvar je pitje, ples in Marijine device. In kmalu je na podlagi zadnjih treh točk bila orlovska zabava v polnem razmahu. Kljukec, Urlep

in Gologranc so neprestano delili blagoslov, in navdušenje je prikipelo do vrhunca. Tedaj pa neki katoličan ni mogel več brzdati svoje živinske narave ter se je lotil na javnem prostoru, pod milim nebom, na svetlih tleh katoliškega »Društvenega doma«, obdan od mladine in občinstva — usmiljene ženske! Otroci so mu metali kamenje v hrbet, a mož se ni dal motiti, šele pozneje je zlasal sina šolskega sluga. češ: »Zakaj me ne pustiš pri miru pri katoliškem opravi?« Zadevo ima žandarmerija v rokah. Slava Orlom in Orlicam! Bog živi!

Gorenja vas nad Škofjo Loko. Vsej napredni slovenski javnosti, pred vsem še dosedanjim darovalcem za »Sokolski dom v Gorenji vasi« javlja podpisani odbor veselo vest, da je Sokolski dom v Gorenji vasi srečno pod streho. Da ne pretiramo, mirnim srcem lahko rečemo, da bo to poslopje, ko bo dočela dovršeno, kinč Poljanske doline. Impozantna stavba, dolga 26½ metra in široka 11 metrov, ima poleg prostorne, 18 m dolge, 10 m široke in 6 m visoke dvorane, namenjeni duševni, telesni in gospodarski izobrazbi poljanskega ljudstva, še 4 stranske sobe, od teh 2 v pritličju in 2 v prvem nadstropju. V »Domu« bo pred vsem dobil novi, še mladi »Sokol« varno zavetje, kjer bo nemoteno in brezdvomno z uspehom udeležstvoval začetno si naloge, ki bo le v prid države in s tem tudi cele Poljanske doline. Da pa bo v naši dolini čim prej napočil trenutek vsestranske preobrazbe, je potrebno, da naš prepotrebni »Dom« čim prej popolnoma dogradimo. Dom je sicer pokrit, v sirovem zidju dokončan, vsekakor pa manjka do popolne dograditve še precejšen del. Treba bo še nekaj zidarstvih, skoro vsa mizarska in tudi še nekaj tesarskih del. Vse to pa stane mnogo denarja. — Trdno smo prepričani, da slovenska napredna javnost, ako vpoštevata, da se je še tako mlademu »Sokolu«, ki se pravzaprav še le ustanavlja, postavila tako krasna stavba, in to v enem najbolj zagrizenem študentskem gnezdu, podpisanemu odboru daje vsestransko priznanje. Zato smo pa tudi trdno uverjeni, da se bo vsa napredna slovenska javnost odzvala prošnji podpisanega odbora s tem, da bo priskočila odboru na pomoč s primernimi nakazili denarjev zneskov, ki bodo odboru omogočili, to narodno prepotrebno, na državni meji stoječo stavbo dovršiti. — Vsem naj velja izrek: Kdor hitro dá, dvakrat dá! — Prijatelji Sokolstva, prekrizajmo nečedne načrte, katere kujejo naši brezdomovinci v srečo, delajmo za ustanovitev Sokola vsepovsod ter darujmo za dograditev Sokolskega doma v Gorenji vasi! — Eventualna nakazila naj se naslavljaajo na: Narodno čitalnico v Gorenji vasi nad Škofjo Loko ali pa na podpisani odbor. — Našemu zadnjemu

Listek.

MANICA

Vojno posojilo.

(Slika izza vojne dobe.)

Pri blagajni »Kranjske hranilnice« ljubljanske je stala kmetka ženska. Po obrazu soditi je imela kakih petdeset let. Njene globoko udrte oči in razorano čelo je pričalo, da je ženska imela za seboj več žalostnih nego veselih dni.

Blagajnik, dolg in suhljat možič z zlatoobrobljenimi naočniki na kljukastem nosu, je držal v roki šop bankovcev in glasno prešteval:

«Eden, dva, tri, štiri...»

Žena mu je pazno gledala v roke in z njim vred na tihem štela...

«Štiristo, petsto kron», je naštel blagajnik.

«Tu imate», je rekel ošabno in porinil denar pred njo. «Danes sem vam izplačal zadni znesek. Sedaj ste dvignili vse, veste?»

«Vem», je na kratko odgovorila ženska in spravljala denar v robec.

«Mati, danes ste dvignili že šestič po petsto kron, torej vsega skupaj ravno tri tisoč kron. To je že jako lepa vsota. Kaj pa za vojno posojilo? Ali boste kaj podpisali? Spodobi se, da vsaj teh zadnjih petsto kron daste za vojno posojilo!»

«O hvala! Za vojno posojilo pa ne dam prav nič.»

«Zakaj ne?»

«Zato, ker imam drugih potreb več kot zadosti. Če ne bi potrebovala, pa ne bi dvignila.»

«A vojni dolgovi so vendar prvi, mati. Zato moramo najprej skrbeti, da jih poravnamo!»

«Nič ne rečem. Ampak vojno posojilo naj daje tisti, ki je vojno povzročil in začel, ne pa jaz.»

Blagajniku so se škodoželjno zasvetile oči...

«Mati, prosim počakajte še nekoliko, da vam napravim še izpišek!»

Nato je stopil k telefonu...

Žena je čakala kakih deset minut.

Kar naenkrat se je pojavil pred njo policaj.

«Mati, vi greste z menoj!»

Žena se je zdrznila...

«Po kaj?»

«Po kaj, sedaj še vprašujete po kaj. Naučili vas bomo, da se zoper našega presvitelega cesarja ne sme žaljivo govoriti.»

Ženi se je zasvetilo...

«Aha, sedaj pač vem, na kakšen izpisek sem čakala. Fuj, laznjivec, je vzkliknila zaničljivo in se ozrla proti blagajni. A blagajnika ni bilo nikjer. Zginil je kakor kafa.

«No le hitro», je priganjal policaj in žena mu je rada ali nerada morala slediti...

...Čez noč so jo obdržali na policiji, drugi dan pa je kajpada morala pred sodnijo k zasliševanju.

Sodnik se je, gladeč po svoji dolgi osiveli bradi, obnašal kakor da ima največjo grešnico in zločinko pred seboj.

«Vi, torej, vi ste se izrazili razaljivo o našem presvitem cesarju», je hohnjal skozi nos.

«Ni res», je pogumno ugovarjala žena.

«Kako morete trditi kaj takega? Blagajnik F. je priča.»

«Naj bo priča, kdor hoče, jaz trdim le to, kar je res, namreč da se o cesarju niti govorilo ni.»

«Pa ste rekli, da naj tisti plača vojne stroške in skrbi za posojilo, ki je povzročil vojno.»

«Tisto sem pa res rekla in tega mnenja sem še danes. Nikakor pa nisem trdila, da jo je povzročil cesar in da naj jo on plačuje. Kdo je temu kriv, jaz ne vem.»

«Izviti se hočete, že vidim. Sicer pa s tem, da se upirate podpisati vojno posojilo, sami sebi škodujete. Denar, državi posojen, je najbolj varen in prinaša največje obresti.»

«Ne verjamem.»

«Ne verjamete, aha, že spet vas imam. Torej čemu ne verjamete?»

«Veste, gospod sodnik, tako-le je: Jaz sicer prav malo berem, ali včasih mi pa le pride kak časopis v roke. In tu pa tam stoji zapisano, da največji bogatini in milijo-

vabilu, oziroma naši prošnji, so se do sedaj odzvali sledeči cenj. gg.: Guzelj (Hotavlje) 60 K; Zihel, trgovec, Skofja Loka, 1000 K; Hinka Francka sinovi, Zagreb, 200 K; Mezeg, Skopacnice, 100 K; Demšar, notar, Mokronog, 100 kron; Pavel Oblak star., posestnik, Gorenja vas, 100 K; Alič, profesor, Ptuj, 200 K; Penko, finančni preglednik, Gvas, 50 K; Fr. Kacio, Savodenj, 200 kron; skupina finančne kontrole pri Peršutiju, Gvas, 272 K; Neimenovani, Trata, 100 K; Sever & Komp., trgovec v Ljubljani, 1000 K; A. Šarabon, trgovec, Ljubljana, 200 K; dr. G. Žerjav, nar. poslanec, Ljubljana, 400 K; omizje na jubileju dr. Tavčarja, Viseko, 1000 K; omizje Peršuti po g. Ramorju, Gvas, 120 K; zbirka Dolinar, Poljane, 238 K; Lučnik, živinski prekupec, Leskovec, 320 K; in Faucher, Bockspring, 61 dolarjev. — Vsem cenjenim darovalcem izreka podpisani odbor srčno zahvalo za iskreno željo, da bi dobili mnogo posnemalcev. — Pripravljalni odbor za zgradbo «Sokolskega doma» v Gorenja vasi nad kofjo Loko.

Politični pregled.

Naš denar je v zadnjem času zelo padel v svoji vrednosti. Krivda temu ni toliko v naših domačih neurejenih razmerah nego v špekulaciji z valutami po zunanjih borzah. Da se vrednost našega denarja zopet dvigne, bo treba energičnih in premišljenih korakov naše vlade. V to svrhu se je vršila v Beogradu v finančnem ministrstvu

valutna konferenca,

ki je razpravljala o potrebnih merah. Da se bo naša valuta zopet popravila, se skuša pospešiti tudi izvoz, in sicer s tem, da se carina za nekatere predmete ukine, za druge pa zmanjša.

V eni sej ministrskega sveta je poročal minister dr. Kukovec

o fašistovskih nasilnostih v zasedenem ozemlju,

zlasti o požigu rojanskega Narodnega doma v Trstu. Razvila se je o tem daljša debata. Ministrski svet je sklenil potrebne ukrepe, ki pa se ne izdajo javnosti.

Pred svet zveze narodov pride te dni v razpravo

albansko vrašanje,

da se določijo meje tej državi, v kateri ni danes pravzaprav nobene prave vlade in kjer vlada velik nered. Albanija je kot samostojna država obstojala že pred svetovno vojno. Naša država teh mej ne pripozna in zahteva, da se meje popravijo v našo korist, in sicer hočemo takšne meje, da ne bodo

narj zelo malo ali pa celo nič ne podpišejo vojnega posojila in da bo take ptiče treba s silo pripraviti do tega. Hentaj, si mislim, če bi bil denar pri vojnem posojilu varen, bi gotovo vsi bogataši, ki se umejo na to, radi podpisovali velike vsote.»

«Hm, hm,» je pokašljeval nekoliko v zadregi sodnik, «vi tega ne razumete dobro. Sicer bodo pa tudi bogatini morali prispevati k vojnemu posojilu. Mnogo izmed njih je že podpisalo, a se še vedno oglašajo. Vojno posojilo bi moral podpisati prav vsak, pa naj bo že bogat ali reven! Ordo in graje vredno za onega, kdor se upira!»

«Gospod sodnik, ali smem govoriti?»

«Govorite!»

«Čujte torej! Moj mož je krojač in reven bajtar. Vendar moram reči, da smo se zelo dobro imeli, dokler se ni pričela vojna. Imam dva sina in tudi ta dva sta se po očetu izučila krojaštva. Pridno so delali vsi trije in veliko zaslužili. Dolgove, ki smo jih imeli na bajti,

mogli Albanci tako lahko vpadati v našo državo.

Na Madžarskem je položaj še vedno isti.

Madžari so še vedno v Zapadni Ogrski,

ki bi jo morali izročiti Avstriji. To madžarsko samovoljno početje pa ni prav zlasti nam in Češkoslovaški, ki smo Madžarski sosedje. Češkoslovaška je poslala vsled tega ostro noto proti Madžarski na poslaniško konferenco. V noti se zahteva, naj se ukrenejo potrebni koraki, da Madžarska izroči Avstriji Zapadno Ogrsko v interesu miru. Kakor zadnja poročila pravijo, so zavezniki voljni, energično izsiliti od Madžarske, da izprazni pokrajino, kakor to zahteva trianonska mirovna pogodba, ki jo je podpisala tudi Madžarska.

Vojna med Grki in Turki se bje naprej. Poročila iz turških virov trdijo,

da je turška protiofenziva uspešna, in sicer so Turki na več mestih porinili Grke nazaj.

V Rusiji lakota pojenjuje, ker je zopet dospelo nekaj vlakov živil.

Akcija za nadaljnje pošiljanje živil v Rusijo

se nadaljuje, vendar pa obstoji nevarnost, da se antanta tej akciji odtegne, ker boljševiki ne marajo nadzorovanja razdelitve živil od strani teh držav.

Gospodarstvo.

OTVORITEV OBRATNE RAZSTAVE V MARIBORU.

Dne 8. t. m. se je v Mariboru v prostorih Götzove pivovarne v navzočnosti ministra dr. Kukovca na slovesen način otvorila I. mariborska obrtna razstava. Razstavo je priredilo in skrbno pripravilo Slovensko obrtno društvo, čegar načelnik, gosp. Novak, je v lepem nagovoru obrazložil velik pomen razstave in pozdravil ministra za socialno politiko, g. dr. Kukovca, kot zastopnika centralne vlade, mariborskega podžupana gosp. Rogliča kot zastopnika mestne občine in g. dr. Mulačka kot zastopnika obrtne oblasti.

Na pozdravni govor so odgovarjali minister dr. Kukovec, inž. Turnšek in podžupan Roglič, ki je otvoril razstavo.

Razstavilo je okrog 100 mariborskih tvrdk po večini krasne izdelke male obrti v vseh prostorih velike in male dvorane ter galerije. Za zunanji

smo poplačali in vrhu tega prihranili še tri tisoč kron. Z vojsko vred se je pa tudi razrušila naša sreča. Sinova sta morala oba v vojake in starejši leži gori na Tirolskem v neki bolnici, a mlajšega so mi pa vsega razstreljenega in pokvečenega poslali kot invalida domov, ne da bi vprašali, s čim se bo revše živelo, ko ni sposobno za nobeno delo več. Za nameček so mi pa pri zadnjem naboru potrdili še moža in vem, da ne bo dolgo, ko ga pokličejo. Oglejte, gospod sodnik, že to je velik udarec za nas, da so se z izpraznitvijo naše delavnice ustavili vsi zaslužki. A potem pride še ta nesreča s sinovoma... Moj Bog, koliko let je bilo treba, da smo to vsoto, od katere zadnji ostanek sem ravno včeraj dvignila, spravili skup. In vendar si nisem mogla drugače pomagati. Dohodkov ni, izdatki pa vedno večji. Sinova me staneta mnogo. Še na bojno polje sem jima vedno pošiljala eno ali drugo stvar, ker sta se mi pri toževala, kako sta lačna, a sedaj

okras je prav hvalevredno skrbelo mariborsko olupševalno društvo.

Dasiravno je letos razstavil le majhen del mariborskega obrtništva, vendar je pa že ta razstava po svoji bogati in mnogovrstni vsebini mnogo katerega zelo prijetno iznenadila. Splošen vtis je, da si je Slovensko obrtno društvo, katero je nad pol leta vse svoje delo žrtvovalo za to velepomembno prireditve, in ki se v taki meri zaveda velikega pomena obrtnega napredka za Maribor, steklo neprecenljivih zaslug za pojačanje državne samozvesti v naši važni obmejni postojanki. Obrtno razstavo si je ogledalo nešteto posetnikov iz Maribora in drugod. Pričakovati je, da bodo vse slovenske obrtne organizacije porabile priliko, da si ogledajo velik napredek naše domače male obrti. Razstava ostane odprta do dne 25. t. m.

— Kakšen je bil celotni uspeh ljubljanskega velikega sejma. Ljubljanski veliki sejem, ki je končal 12. t. m., je obiskalo v celem 121.000 ljudi. Sejmški urad je ugotovil okroglo za 600 milijonov kron sklenjenih kupčij. Kupčijski uspeh je mnogo večji, kakor se je cenilo te dni. Vsi razstavljalci so bili izredno zadovoljni in isto se sme trditi o obiskovalcih in kupeih. Marsikdo je naravnost v navdušenih besedah zagotavljal ob slovesu sejskemu uradu svojo veliko zadovoljnost. Vsi razstavljalci so na vprašanje urada z veseljem zagotovili, da drugo leto zopet razstavijo.

— Število živine, perotnine in čebelskih panjev v Srbiji in Črni gori. V Srbiji s Črno goro je po zadnji statistiki: 1.699.298 goved, 48.870 bivolov, 147.914 konj, 10.360 mežgov, 60.674 oslov, 823.698 svinj, 3.848.418 ovac, 513.095 koz, 4.856.049 perotnine in 222.533 čebelskih panjev.

— Izplačevanje zadržanih 20 odstotkov o priliki markiranja bankovcev se prične takoj, ko bodo dovršene potrebne priprave.

— Cene žita v Zagrebu so bile 10. t. m. sledeče (za 100 kg): pšenica 1065 do 1070 K, oves 760 do 770 K, ječmen 910 K, koruza 875 do 880 K. Moka št. 0 je stala 16 K 75 vin. 1 kg, a pisani fižol 870 K 100 kg.

— Število bankovcev v prometu. Dne 31. avgusta smo imeli v naši državi v prometu za 4 milijarde 193 milijonov 566 tisoč 490 dinarjev papirnatega denarja.

— Vrednost našega denarja. Dne 13. t. m. se je dobilo 100 avstrijskih kron za okoli 17 naših kron, 100 laških lir za 940 do 945 naših kron, 1 dolar za okoli 215 naših kron, 100 nemških mark za 210 naših kron.

potrebujeta še večje pomoči in pomoč. Toda kdo mi bo pomagal odslej, ko so pošli vsi prihranki?»

«Me—he, hm», je vnovič začel pokašljevati sodnik, «saj vam zasluž končno nihče ne oporeka. Ampak veste, to je pač tako, tudi vojno posojilo moramo podpisovati, in sicer vsi, eden več, drugi manj, kolikor namreč kdo lahko utrpí!»

«Čakajte, gospod sodnik. Ako pa že res moram še v denarju kaj prispevati k vojnemu posojilu, pa napravimo tako-le:

Ako država mojega moža in starejšega sina oprosti od vojaščine in se zaveže mojega mlajšega sina-invalida preskrbovati z vsem potrebnim do njegove smrti in ako nam povrne vso škodo, kar smo jo imeli na izgubi zaslužka, sem pripravljena še danes podpisati tri tisoč kron vojnega posojila!»

Sodnik je stresel z glavo:

«Eh, mati, pustiva to! Za danes ste opravili, le pojdite domov in

— Za pospešitev izvoza. Financijsko-ekonomski komite je razpravljal o reviziji izvoznih carin. Izvoz lesa se razen železniških pragov oprosti carine, za pšenico bo znižana carina na 20 dinarjev, primerno temu tudi za druge vrste žita. Carine za živino ostanejo iste z izvoznimi olajšavami za drobno živino.

Beleške.

+ Na katoliškem shodu na Brezjah je vlek dr. Korošec dolgo klobaso, zavijal in govoril, kar se mu je zdelo dovolj učinkujoče ali pa tudi ne, saj je imel pred seboj večino malo ovčice, ki so slepo kimalo in pritrevale vsemu, kar je rekel, in ki bi prikimalo tudi, če bi dejal, da hodi človek po glavi. Neke tercijalke, ki se jim je malo zasvitalo v glavi, so po shodu dejale: «Ja, žegnanim gospodom se ne sme ugovarjati!» Doktor Korošec bi bolje storil, če bi «zatiranega» krščanstva ne branil tako nekrščansko in ne zavijal resnic.

+ «Klečeplazili ne bomo», je dejal dr. Korošec na katoliškem shodu na Brezjah. Tako govori zastopnik klerikalne stranke, ki se je za časa Avstrije valjala v blatu pred habsburško «gnado». Sicer pa ne vemo, zakaj se je dr. Korošec vsajal, saj nihče ne zahteva ne od njega ne od koga drugega klečeplastva. Zahteva se samo, da se ne ruši država in da se zakoni spoštujejo. To pa se zahteva povsod na svetu — mogoče samo pri Culukafrih ne.

+ Sramotna pisava mariborske «Straže». Ako čita klerikalno «Stražo» kdo v inozemstvu, si misli, da čaka pri nas za vsakim oglom žandar ali policaj... To «Stražino» lažnivo zavito in nagnusno podtikanje «policajdemokratstva» že preseda vsakemu človeku, ki ima še količkar čuta za poštenje. Ko bi bila naša vlada res žandarska ali policijska, bi list s tako umazanim dolgim jezikom, kot je «Straža», niti dvakrat ne izšel. Kaj nismo res svobodna država, ker se smejo pri nas tiskati taka sramotjenja?

+ Potreba konsolidacije države je fraza! «Straža» piše: Policajdemokracija še vedno upa, da bo v očigled bližajočemu se pomanjkanju, vedno večjim davkom in draginji uspevala razdraženo ljudsko potrpežljivost s frazami o državotvornosti in potrebi konsolidacije države. — «Straži» je torej potreba konsolidacije države — fraza. Potemtakem bi bilo torej boljše, da vlada pri nas nered, prazno in ostudno zabavljanje po «Stražinem» receptu, ne-

v drugo pazite na besede! Z Bogom!»

«Z Bogom», je smehljaje odzdravila žena in izginila skozi vrata...

Ko je zopet zadihala prosti zrak, se je začutila kakor prerojeno.

Domov grede je zavila mimo Kranjske hranilnice in se ozrla v poslopje, iz katerega je bila včeraj tako sramotno izgnana.

Hišnik je stal pred vrati in snajzil kljuko.

Urno je pohitela k njemu ter mu porinila desetico v roko.

«Slišite, ali bi vi hoteli stopiti tu gori v hranilnico in povedati tistemu gospodu, ki ima z denarjem opraviti, da je ona ženska, ki je včeraj čakala na njegov «izpisek», popolnoma oproščena. Le povejte mu, da so jo oprostili zato, ker se je izkazalo, da je dotična ženska dala državi toliko, da on niti petino tega ne bo nikoli dal, pa magari če dá vse, kar ima, in še sebe zraven.»

Nato je odšla dalje.

tenje plemenskega sovraštva, skrajna in slepa strankarska zagrizenost in podobno, tako da bi morali pustiti vse drugo delo za narodovo blagostanje na strani in se pečati samo s tem. Potem bi pač prišlo naše gospodarstvo na boben. — Nič bi se ne čudili, če bi »Straža« letošnje sušo in z njo pomanjkanje natvezla demokratom na hrbet. Kdo pa je zakrivil bedo sploh, višje davke in draginjo? Vojna, na katero so hujskali klerikalci. »Katoliški« klerikalci so hujskali na pobijanje ljudi, čeprav pravi božja zapoved »Ne ubijaj!« in bili so krivi tolikega gorja, katero moramo sedaj prenašati.

Novosti.

* **Zdravje Njegovega Veličanstva kralja Aleksandra** se je obrnilo na bolje tako, da bo konec tega meseca ali že prej došel v Beograd, kjer pa zaradi žalovanja noče slovesnega sprejema.

* **Pokrajinski zbor zaupnikov Jugoslovanske demokratske stranke** se vrši dne 16. oktobra. Na dnevnem redu bodo poročila poslancev in sklepanje o važnih organizacijskih vprašanjih.

* **Nadomestne volitve za razveljavljene komunistične občinske odbornike** se ne bodo vršile nikjer razun v občinah, kjer je bila v odboru večina komunističnih odbornikov. V teh občinah pa se vršijo sploh nove volitve.

* **Kmetijski praznik na Bledu**, ki ga je priredila Samostojna kmetijska stranka, je obiskalo okoli 20.000 ljudi. Govorili so poslanec Urek, poljedelski minister Pucelj, srbski radikalni poslanec dr. Janjič, srbski poslanec Miloradović in drugi. Popoldne je bila razstava živine in dirka ter velika ljudska veselica. Cela prireditve je bila veličastna manifestacija napredne kmetijske misli.

* **Odkritje spominske plošče pisatelju-mučniku Podlimbarskemu.** V Spodnjih Lokah pri Krašnji se je minulo nedeljo odkrila spominska plošča pisatelju Franu Masliju-Pod-

limbarskemu na njegovi rojstni hiši. Pisatelj je po svojih lepih povestih precej znan med narodom, zlasti pa je zaslovel vsled svojega krasnega rodoljubnega romana »Gospodin Franjo«, zaradi katerega so ga leta 1916. jele preganjati avstrijske oblasti in ga končno konfinirale v nemški Pulkavi, kjer je leta 1917. umrl. Slovesnosti odkritja plošče se je udeležilo okoli 600 ljudi, ki so z zanimanjem in sočutjem poslušali govornike, ki so govorili o pokojnikovem življenju, njegovem trdem življenjskem boju, o njegovem delu na književnem polju in o njegovi jugoslovanski zavednosti, ki ji je težko najti para med nami. Takšen pisatelj ne bo med narodom nikdar pozabljen.

* **Demonstracije proti Italijanašem.** V četrtek zvečer je došel v Split avtomobil iz Zadra. Občinstvo je v dveh mladih potnikih spoznalo zadrškega italijanaša Sangalina in uličnega kolovodje iz Trsta, ki je sodeloval pri napadu na Narodni dom. Občinstvo je začelo demonstrirati, tako da je policija obadva Italijanaša morala internirati v neki sobi omenjenega hotela. Ker je število demonstrantov hitro naraščalo, jih je skušala policija s pomočjo žandarmerije razpršiti, vsled česar so demonstranti napadli policijo s kamenjem. Situacija je postala kritična, tem bolj, ker je padel strel iz puške. Nastala je velika razburjenost. Ranjeni so trije redarji in dva žandarja. Poklicano je bilo na pomoč vojaštvo, katero je polagoma razpršilo množico. Nekoliko oseb je bilo aretiranih. Oba Italijanaša so rano zjutraj odpravili nazaj v Zader.

* **Ne kupujte italijanskega blaga.** Italijani divjajo po zasedenem ozemlju, požigajo društvene slovenske domove, uničujejo premoženja naših bratov, pretepavajo in smešijo naše ljudi. Italijanske oblasti te vnebovpijoče zločine mirno trpijo. Isti čas pa prihajajo k nam sladki hinavski italijanski agenti raznih tvrdk ponujat slabo blago za drag denar. Ves mehak je Italijan, kadar nas hoče opehariti. V zasedenem ozemlju so pa ravno ti trgovci največja opora fašistovskih lopovov. Maščuj-

mo svoje brate in dosledno ne kupujmo od Italijanov ničesar. Mi lahko živimo brez praznih, a dragih citron, oranž in italijanskega tkaninskega blaga, ki je malovredno.

* **Pri volitvah v obrtno sodišče v Ljubljani** je zmagala napredna lista s 64 glasovi proti 11 klerikalnim glasovom.

* **Za župana v Brežicah je bil izvoljen g. dr. Josip Zdolšek** z vsemi slovenskimi proti 4 nemškim glasovom.

* **Prošnje za podaljšanje osemurnega delavnika** se morajo kolkovati s kolkom za 2 dinarja, priloge po 50 para. Za rešitev prošnje je priložiti kolek za 5 dinarjev.

* **Peskova zadeva pride pred sodišče.** Kakor smo že nedavno poročali, je v neki ptujski kavarni za časa izvolitve g. Peska za ljubljanskega župana nekdo obžaloval, da dobi sedaj Ljubljana po Hribarju in Tavčarju za župana moža, ki ima abnormalna spolna nagnjenja. To je bilo tudi povod uvedbi uradne preiskave, na kateri podlagi g. Pesek ni bil potrjen za župana. G. Pesek toži sedaj dotičnika, ki je govoril gori omenjene besede, t. j. g. nadučitelja Klemenčiča. Okrajno sodišče v Ptujju je razpisalo razpravo na 24. t. m. ob 10. uri popoldne. G. Klemenčič bo nastopil dokaz resnice.

* **Grliža razsaja po mestih in po deželi**, ponekod so bolane cele rodbine. Navzlic temu se začne v kratkem šola. To je zelo neprevidno. Pozivamo zdravstveno oblast, na prepreči začetek šole takoj, ker sicer se lahko zgodi, da se ta nevarna bolezen razpase še bolj.

* **Brezvestnost živinskih prekupecev.** Suša je povzročila, da so naši živinorejci prisiljeni prodajati živino. Ako bi se vršila kupčija direktno od živinorejca na mesarja, bi cena mesu ne bile tako visoke, kot so sedaj; poleg tega bi pa tudi živinorejec dobil za živino toliko, kot je vredna. Toda poslušajte: Pred nekaj dnevi je neki prekupec iz dežele nakupil 6 parov volov po 13 do 15 K za kg in sicer postavljene na kolodvor. Od njega jih je še isti dan prevzel mesar iz Ljubljane po 20 K. V listih pa se je čitalo, da so se ravno takrat prodajali voli v Ljubljani na

sejmu po 25 K. Ako računamo vsak par volov 1200 kg nam je dobiček prvega in drugega znan. Toda nismo nevošljivi, niti prvemu niti drugemu, toda pomilovanja je vreden kmet, ki je živino vzgojil, a dobil zanjo toliko, kolikor sta obadva kupca skupaj zaslužila. Od teh mešetarjev ima škodo kmet, na drugi strani pa meščan, ki mora drago plačevati meso. Potrebno bi bilo, da se temu mešetarjenju napravi konec. Mesarji naj kupujejo živino direktno na deželi. Na ta način bo producent dobil svoj zaslužen denar za živino in meso bo ceneje za konsumente.

* **Velik požar v Klečah.** V nedeljo popoldne je izbruhnil sredi Kleč velik požar, ki bi bil kmalu vpepelil celo vas. Požrtvovalnosti dvanaestih na lice mesta došlih požarnih bramb se je zahvaliti, da se je proti večeru požar povsem omejil in udušil. Devetim posestnikom je požar uničil hiše in gospodarska poslopja. Po požaru znatno oškodovani so sledeči posestniki: Mrak Polona, Sever Marijana, Sever Janez, Koncilja Janez, Lenče Franc, Škerlj Marija, Sever Lovro, Sotler Josip in Sotler Marija. Celokupno škodo cenijo na približno dva in pol milijona kron. Bili so naravnost grozni prizori, ko so ljudje morali z vsemi silami braniti svojo lastnino pred divjim elementom. Na lice mesta je prva došla požarna bramba iz Ježice, za tem takoj iz Stožice, Dravclj, St. Vida nad Ljubljano, iz Vižmarjev, iz Spodnje Šiške, Guncelj, Gameljnov, Nadgorice, iz Šmartna pod Šmarno goro, Stanežič in Rašice. Požarno akcijo je vodil načelnik župnega odbora g. Josip Arhar iz Vižmarjev. Pohvaliti pa je treba vse gasilce, ki so neuporno skoto celo noč žrtvovali za blagor vaščanov.

* **Strašen zločin.** Na potu iz Andrijevice v Peč, v črnogorski vasi Rugovu, je neka razbojniška tolpa napadla ženo in otroke Vida Brajovića iz Rijeke. Rodbina je šla za služkom. Tolpa je zaklala ženo in dvoje otrok. Nesrečni Vid, ki je nekoliko dni poprej odšel v Peč, da pripravi in uredi stanovanje, je dobil sedaj poročilo, da je vsa njegova rodbina postala žrtev roparske tolpe.

A. ROJ:

Nebesa.

Na župnikove duri je zaropotala kuharica ob petih zjutraj. Gospod je dvignil glavo in sedel v postelji. Mel si je zaspane oči. Ker pa so bile te majhne in zalite v globinah, je trajalo to delo precej dolgo. Po napornem obdelavanju je vendar vsaj z enim pogledal v jutranji mrak. Zehaje se je opotekal do umivalnika, oblił roke in glavo med glasnim stokom z mrzlo vodo in se umil. Potegnil je hlače in čevlje na noge, ogrnil talar ter odkorakal v cerkev, ki je bila ravno petdeset korakov oddaljena.

Tam ga je prijetno objel hlad in mir in med opravičilo, ki je trajalo petindvajset minut, se je nekako vzdramil in osvežil, da se mu je zahotelo kosila. To ga je že čakalo na belo pogrneni mizi v prostorni jedilni sobi. Kava z rumeno smetano, sirovo maslo, bel, nanovo pečen kruh in mehka jajca so bila razpostavljena v prijazno skupino. S slastjo in razumom se je lotil božjih darov. To delo ga je mudilo dobre pol ure. Ko si je napravil in užgal še dolgo pipo in potegnil nekaj dišečih dimov ter je njegova gospodinja odnesla prazno posodo, se je slišalo rahlo in boječe trkanje na duri.

«Noter!»

Vrata so se previdno in tako malo odprla, da je bilo popolnoma nerazumljivo, kako se je prikazal zdaj v sobi starikav možiček. Bil je majhen, suh, v praznji, a ponošeni obleki. Čevlji so bili preveliki in blatni, hlače iz neke sive pajčevine, suknja črna, na komolcih oglodana in v roki je stiskal pokrivalo docela neznane barve in oblike.

«Hvaljen —!» je začel.

«Na veke!» je zatrobil župnik, da so se kmetu v nekakem strahu razširile drobne oči in je hitro začel:

«Za pogreb moje rajne bi rad plačal!»

«A? Prav!» je bil veličavi, a prijazni odgovor, da se je ubogemu kmetiču radosti topilo srce. A ne dolgo.

«Pogreb z dvema gospodoma, sv. maša in osmina 560 kron!»

Ostanki las, ki so gledali kmetu za vratom čez suknjo, so se dvignili in obstali v popolnoma vodoravni legi, nad čelom, kjer je še tudi sameval redek čop, pa so vstali navpično. S tresočo roko je udano odštel zahtevani denar iz umazane rute, v katero je imel zavitega. Gospod je spravil denar v predal, kmet mu je poljubil roko in izginil nevidno in neslišno iz sobe.

Za njim je prišla ženska. Bila je rejena in dobro opravljena. Ruto na glavi je imela pomaknjeno naprej, izpod nje so se belile pod trepalke zavite oči.

Župnik se je ves izpremenil: «Oj mamka, mamka, kaj bo dobrega?» je govoril. «Prosim častivredni,» je hitela ženska in mu poljubljala tolsto roko, «za dober namen bi rada plačala sv. mašo, za spreobrnjenje grešnikov —»

«Oj, vi ste dobrotnica cele fare! Seveda, seveda, za uboge zapeljance, Sokole itd. bomo prosili Bogeca!»

«Prosim, koliko?»

«Deset srebrnih ali petdeset papirnatih!»

Ko je dala denar, je poljubila roko župniku, ki jo je prijazno potapljaj po rami in odslovil.

Prišla sta še dva; eden je plačal mašo za ozdravljenje, drugi je prosil za »pananje« ali zagovor mrliča, ki prihaja nazaj. Za poslednje je zaračunal duhovnik sto kron. Tako se mu je nabralo ta dan blizu tisoč kron, katere je z blaženstvom preštel in zaklenil v predal.

Ura je bila devet. Kuharica je prinesla na mizo tanko narezane, rožnate sirove gnjati, kruha in kozarec vina. S čutom in razumom je povžil to delikateso. Zdaj je namesto talarja oblekel krajšo suknjo, vzel v roke s srebrom okovano palico in odšel skozi obširni, senčnati sadonosnik proti polju in travniku, kjer so delali njegovi posli in nobožni »dobrovoljci«. Ko so ti videli v daljavi župnika z brevirjem v roki, so delali na vse pretege ter govorili med seboj, da gospod iz knjige točo zagovarja. Ko je po dobri uri prišel domov, je naročil kuharici, naj prilije kislemu jabolčniku za pridne delavce namesto polovice, samo tretjino vbde. Hoja na polju mu je napravila apetit in ko se je na zofi nekoliko ohladil, da je prišla klicat ženska k obedu, ki je bil pripravljen v jedilni sobi. Tam ga je že čakal kaplan, suh in bled, kakoršen je prišel nedavno iz lemenata in njegov želodec je še malo prenašal. Odmolila sta kratko molitev in se lotila rumene juhe. Govedina z vinsko omako in praženim krompirjem je kaplana popolnoma nasitila in ker je prišla neka ženska pravit, da se želi bolnik v hribih spovedati, je takoj tiho odmolil ter se odpravil v oddaljeni gorski kraj. Župnik pa je šele začel jesti. Za obilnim, maslnim kosom govedine je prišla pečena telatina s kumarami, nato nekaj pečene race, kar je vse zalival z malimi po-

žirki zelenkaste vinske kapljice, ki je imela to svojstvo, da je budila tek. Zato je spravil pod streho še kos prekajenega jezika, celo goro sladke močnate jedi in skodelo krepke črne kave. Zdaj je bila mera polna. Zavahnil se je na zofo, vzel v roke »Domoljuba« in čital v prijetni prebavljajni dremoti. Nekaj mu je zarogovilo v nabasanem želodcu. Porinil si je žlico jedilne sode v usta, splahnil s kozarcem vina in zopet legel. Prijetno se mu je zarigalo in skoro je zadremal. Sanjalo se mu je, da je v nebesih. Celi roji mladih deklet so se mu nasmihali, objemal ga je oblak dišav od najfinejših jedi in iz skalnatga studenca je teklo zlatorumeno vino. Toda od nekod je prihrumela velika truma od dela bledih kmetov in vsa krasota je izginila in župnik se je ves pōten zbudil.

Pod vtisom teh sanj, se je vsedel za pisalno mizo in napisal osnovo za nedeljsko pridigo tako-le:

«Kdor ima nebesa na zemlji, jih nikdar ne bo videl na onem svetu. Kdor pa na zemlji trpi, strada in daje za božjo čast, ta bo imel na onem svetu nebesa.»

Napisal je še razpravo enake vsebine za »Domoljuba« ter se zadovoljen vsedel za bogato in okušto obloženo mizo k večerji, po kateri je pobožnemu dekletu, ki je prišlo iskat tolažbe, dokazal, da smo vsi grešniki.

In tako je teklo njegovo življenje z malimi izpremembami dan za dnem; tako je mirno in zadovoljno užival nebesa na zemlji, druge pa tolažil z nebesi na drugem svetu.

Po svetu.

s Punt rudarjev v Virginiji. Iz Logana (zapadna Virginija v Ameriki) poročajo, da je prišlo do prave bitke med stavkujočimi rudarji in redarstvom, ki je moralo odstopiti pred premočjo rudarjev. Ko je redarstvu prišla pomoč, se je bitka ponovila v še večji meri. Na obeh straneh so se posluževali streljanih pušk. Kakih 200 rudarjev je bilo ubitih z bombami, ki so jih metali nanje iz zrakoplovov; tudi izgube redarjev niso nič manjše. Vlada je proti stavkujočim rudarjem poslala vojaštvo, opremljeno z vsem modernim vojnim orožjem, med katerim je posebno mnogo bomb s plinom, vzbujajočih solze. Seveda so morali rudarji v tem naravnem boju slednjič podleči. Več stotin vstašev je bilo obkoljenih in razoroženih, medtem ko so drugi zbežali.

ZAMORSKI KONGRES.

Na zamorskem kongresu, ki je zboroval te dni v Londonu, so bila zastopana vsa zamorska plemena. Tudi evropske in druge zamorske kolonije so poslale po enega ali dva zastopnika na ta kongres. Ti delegati so bili večinoma ljudje z višjo izobrazbo, duhovniki ali zdravniki. Zelo številno so bili zastopani ameriški predstavniki, ki so zastopali Črnce Severne Amerike, britanskih otokov Antilov, bivših španskih otokov Kube, Portorike, San Dominga itd. in iz republik Srednje Amerike.

Kongres je zahteval enakopravnost med plemeni, zlasti med naobraženimi osebami brez ozira na barvo njihove kože. Kongres zanikava, da se črno plemo ne more samo vladati, in kot primer navaja zamorske države Liberia, Haiti in San Domingo.

Vsi govorniki so na kongresu zahtevali avtonomijo za one kraje, kjer so črnci v večini, dovolili pa so, da jih belo plemo še nekako vodi in podučuje. Kongres izda manifest na vse narode Evrope in Amerike. V tem manifestu bodo obrazložene glavne točke zamorskih zahtev za pravice črnega plemena.

Razno.

× **Pozabljen Esad paša.** Kakor znano, je bil pred 14 meseci umorjen v Parizu albanski veljak Esad paša. Ker njegovi sorodniki niso dovolili, da se pokoplje njegovo truplo na pokopališču, so ga shranili začasno v takozv. skladišču mestne občine, kjer se še vedno nahaja. Dnevna »ležarija« za Esad pašo znaša skoro pol-drugi frank. Do sedaj se še ni nihče prijavil, da bi shranil truplo človeka, ki je bil slaven in poznan. Tajnik skladišča je te dni izjavil, da bo dal pokopati Esad pašo na kateremkoli pariškem pokopališču, ako se nihče ne javi, ki bi končno preskrbel za njegovo posmrtno bivališče.

× **Zemlja šla skozi rep komete.** Zvezdarna Königstuhl pri Heidelbergu poroča, da je šla zemlja v noči od 8. na 9. avgusta skozi rep nekega komete. Čeprav nas je ometel rep komete, nismo nič tega čutili.

× **Prva zamorska doktorica filozofije.** Na vseučilišču v Pennsylvaniji v Ameriki je bila promovirana za doktorico filozofije čistokrvna za-

morka gospodična Sabie Mosellova. Do sedaj še ni bil noben zamorec v Zedinjenih državah doktor filozofije. Oče nove doktorice je bil prvi zamorec, ki je dosegel v Ameriki diplomu doktorja prava. Njen ded je škof afriške protestantske cerkve.

× **Ruski otroci beže iz krajev, kjer vlada lakota.** Strašna lakota, ki vlada v nekaterih pokrajinah Rusije, sili rusko deco, da zapuščajo svojo ožjo domovino. Pripravljenih je 90 vlakov, da odpeljejo otroke v kraje, kjer ni takšnega glada. Enajst vlakov je že odšlo. Iz mnogih ruskih krajev prihajajo ponudbe za oskrbo teh otrok. Tudi Gruzija je že izjavila, da je pripravljena sprejeti del teh malih nesrečnikov.

× **Najhitrejši vlak na svetu.** Seveda ga ni pri nas, ampak vozi v Angliji na progi Bristol-Badminton, ki je 150 km dolga. Vlak prevozi celo progo v 87 minutah in vozi na gotovih delih proge z brzino 125 km na uro.

× **Šiba novo mašo poje.** Šiba, nekdanj barbarsko orodje vzgoje v šolah, je še vedno v rabi po nekaterih angleških pokrajinah, čeprav je Anglija visokokulturna dežela. V kolegiju Etonu, kjer se vzgajajo sinovi plemenitaških rodbin, imajo steber, h kateremu privežejo vsakega učenca, ki je obsojen na šibanje. Še pred par meseci so rabili v tem zavodu steber, ki je bil tam še od leta 1770. Ta steber so ukradli dijaki in ga skrili, da ga ne bi mogel nihče najti. Ima pa ta steber veliko zgodovino za seboj. Ob njem je bilo izšibanih že mnogo učencev, ki so postali pozneje znameniti možje, med temi n. pr. lord Curzon. — Telesno kazni v šolah imajo uvedeno tudi v Ameriki, in sicer imajo tam za tepenje stroj z roko iz kavčuka. Stroj je treba samo naviti in potem udarja sam po »občutljivem« delu telesa. Amerikanci so tudi v tem oziru res iznajdljivi ljudje.

× **24 let po nedolžnem zaprt.** Pred 24 leti je bil obsojen v Parizu lekarnar Danval zaradi umora svoje žene. Obsojen je bil na podlagi tega, ker so našli v mrtvem truplu malo količino arzenike, pa so sumili, da jo je on kot lekarnar zastrupil. Nedavno pa se je kemiku Bertrandu posrečilo dognati, da se more v človeku vsled uživanja mineralnih vod zbirati arzenik. Vsled tega znanstvenega dokaza so Danvala, ki je vedno zatrjeval svojo nedolžnost, izpustili.

× **Otrok zgorel na mrtvaškem odru.** Nekemu sarajevskemu krojaču je umrl otrok. Starši so ga položili na mrtvaški oder med goreče sveče. Vsled vetra so se vnele ob svečah viseče zavese pri oknu. Naenkrat pa je bil ves oder v plamenu. Ko je zavonjala mati nenavadni vonj, je šla v sobo in videla, gorečega mrtvega otroka.

× **Upor kaznjencev.** V kaznilnici v Steinu ob Donavi, kjer je 1250 kaznjencev, so se te dni uprli jetniki ter so morale oblasti poklicati na pomoč vojaštvo, ki je ustrelilo štiri kaznjence, več pa je težko ranjenih.

× **Celo zdravilišče zgorelo.** Velik požar je uničil vas Molteno na Tirolskem, poletno zdravilišče, ki leži okoli 1000 m visoko nad morjem. Pogorelo je 120 hiš, 700 ljudi je brez strehe.

× **Zaloigra invalidove ljubezni.** Frančišek Vypel se je koncem vojne vrnil kot štirikrat ranjen invalid z vsemi posledicami duševnega in telesnega trpljenja domov v Čehoslovaško. Po dolgem času je dobil službo kot kolodvorski pisar v Prerovu. Zaljubljen se je v 16letno natakario Marijo Myslivec. Obljubil sta si »večno zvestobo« in mislila na ustvaritev lastnega ognjišča. Dekle je bilo podjetno in je vzelo v najem neko restavracijo. Toda Vypel je opazil od dne do dne bolj, da je Marija z gosti preveč prijazna, in ko jo je nekega dne našel v kuhinji v objemu nekega tekmeča, je prišlo do prepira. Prijazna ljubica je dala Vypelu vrv okoli vratu in ga davila. Vypel je zdivjal in jo zadavil. Nato je dve uri plakal ob njenem truplu, končno pa zbežal in se hotel usmrtiti, a ni imel dovolj poguma. Zaprl so ga. Porotniki so verjeli njegovemu opisu dogodka in ker so tudi zdravniki izjavili, da se ga vsled težkih ran na glavi, ki jih je dobil v vojni, ne more smatrati, da je odgovoren za dejanje, je bil oproščen.

× **Prijeta roparska družba.** V zadnjem času so se zgodili v mariborskem okraju številni drzni roparski napadi. Kljub vsestranskemu poizvedovanju dolgo časa ni bilo mogoče izslediti roparske tolpe, končno pa sta ji detektiva Jug in Saksida vendarle prišla na sled. Prvi roparski napad je bil izvršen na gostilničarko Katarino Visočnik na Meljskem hribu. V gostilno sta prišla dva moška in naročila pijačo. Splazila pa sta se takoj za gostilničarko v kuhinjo, ji nastavila samokres na prsa in zahtevala od nje, da jima izroči ves denar. Prestrašena gostilničarka jima je v resnici izročila vso gotovino v znesku nad 2000 kron. Roparja sta nato preiskala še vse omare in pokradla vso zlatnino in razne vrednosti, narkar sta skupno s tretjim, ki je stal pred gostilno na straži, pobegnili. Napada je bil v prvi vrsti osumljen Matija Šulek, ki je prišel šele pred kratkim iz zapora. Izsledili so ga v Ormožu, kjer je bil takoj aretiran in prepeljan v Maribor. Šulek odločno taji vsako krivdo. Aretiran je bil dalje tudi Jakob Podgorelec. Dva dni pozneje je bil v Marenbergu aretiran Ivan Drevenšek, ki je osumljen, da je izvršil vlom v gostilno Terezije Lukas v Marenbergu. Bil je ravno na potu k Podgorelcu v Ormož, da bi si tamkaj razdelil z njim plen. Poglavar cele tolpe, ki je dogovorno vršila vlome in rope, pa je bil pekovski pomočnik Fran Lah, ki se istotako nahaja v Mariboru že pod ključem.

× **Pretvarjal se je, da bi ušel pravic.** Nedavno je službujoči uradnik na mariborskem kolodvoru, ko je prispel graški vlak, zapazil nekega potnika, ki se je hotel neopaženo izmuzniti. Ker se mu je zdel sumljiv, ga je pri-

jel in izročil policijskemu komisarju. Aretiranec ni imel pri sebi nobenih listin in je povedal napačno ime. Toda detektivi so si ga pozneje malo natančneje ogledali in spoznali v njem 22letnega brezposelnega natakarija Ludovika Temeterja, ki ga že dve leti zasledujejo radi raznih tatvin in vlomov, a je svoječasno pobegnil v Avstrijo. Ko je Temeter uvidel da je spoznan, je priznal svoje pravo ime. Policija ga je odgnala v policijske zapore. Na potu se je Temeter nenadoma zgrudil na tla kot nezavesten, nakar so ga z rešilnim vozom prepeljali v bolnico, kjer pa je dr. Marinič konstatiral, da je Temeter čisto navaden simulant. Ko je bil tako razkrinkan, je poskusil še enkrat svojo srečo. Napravil se je blaznega, a mu tudi to ni čisto nič pomagalo. Naložili so ga zopet na voz in odpeljali v zapore sodnije.

Ženski kotichek.

Kaj je mož svoji ženi? Če je žena lepa in mlada kakor spomladno jutro, a brez misli kakor zimska noč, tedaj ji je gospodar kakor vsaki drugi svoji stvari. Ako je divna kot angel, a zlobna kakor vrag ali bogata kakor Krez, potem ji je suženj kakor vsak slabič višjemu in močnejšemu od sebe. Če je pametna kakor on, a je morda boljša od njega, tedaj ji je veren soprog in prijatelj. Orijentalci so že po naravi gospodarji svojih žen, a jim vendar služijo; prebivalci zahodnih dežel so po odgoji njih oboževalci, pravzaprav pa jih imajo v življenju za največje sužnje. Pri nas Slovanih so pa tudi že moški, ki niso svojim ženam niti gospodarji, niti sluga, pa tudi one niso njim sužnje, niti pokroviteljice; tu sta si mož in žena enakopravna: človek bodočnosti.

Sladkorne madeže odstraniš iz volnenega blaga na sledeči način: Pomoči malo platneno krpico v destilirano vodo in odrgni z njo madež. Destilirano vodo dobiš s tem, da ujameš paro, ki uhaja iz posode vrele vode.

TAM PREKO JE BEDA, TAM PREKO TREBA POMOČI! — ALI STE ŽE ČLAN »JUGOSLOVENSKE MATICE«?

Varčna gospodinja
rabi edinele

GAZELA MILO

ki je najboljša
in najcenejša!

PUŠKARNA v KRANJU

r. z. z. o. z.

Izdeluje vsakovrstno novo orožje.

Popravila se izvrše strokovnjaško. Oddelek za prodajo municije, revolverjev, pištol itd.

Ceniki na zahtevo!

45

Delniška glavnica
K 30.000.000

Jadranska banka :: Podružnica Ljubljana

Rezerva: okrog
K 10.000.000

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Sprejema: Vloge na knjižice. — Vloge na tekeči in širo-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. — Rentni davek plača banka iz svojega

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Ekontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd. **Izdaja:** Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predjme: na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih. Daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: Borna naročila in jih izvršuje najkvalitetneje.

Brzjavni naslov: Jadranska.

Telefon št. 257.

Ministrstvo financ kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

7% državno investicijsko posojilo leta 1921. v iznosu Din. 500,000.000.

Poziv na vpis

Minister financ kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev na temelju Uredbe z dne 27. junija 1921 Dšt. 7941, vzakonjene s členom 130 Ustava, pozivlje na vpis

7% državnega investicijskega posojila v nominalnem znesku Din. 500,000.000.

To posojilo je investicijsko ter se bo porabilo izključno v svrhu splošnega dobra kakor: popravilo, izvršitev in razširjenje železniškega prometa, stavbo novih in dovršenje započetih železniških prog, napravo in popravila pristanišč, cest, potov itd.

Nominalni iznos posojila je Din. 500,000.000 izdan al pari v kosih po Din. 100, 500, 1000, 5000 in 10.000 v 50.000 serijah po 100 števil, obresti so 7% na leto ter se izplačujejo dokurzivno brez vsakega odbitka v polletnih kuponih in to 15. marca in 15. septembra vsakega leta pri vseh javnih blagajnicah in zato pooblaščenih denarnih zavodih brez odbitka kakršnega koli davka, koleka in takse.

Prvi kupon se izplačuje 15. marca 1922. V teku 10 let se to posojilo ne more konvertirati, niti v tem času obrestna mera znižati. V slučaju, da se posojilo po preteku 10 let konvertira, mora se imejteljem obveznic ponuditi izplačilo v nominalnem iznosu.

Posojilo je amortizacijsko ter se izdaja na 50 let. Amortizacija počenja 4 leta po emisiji, ter se vrši enkrat na leto pri Generalni direkciji državnih dolgov z žrebanjem ali odkupom po določenem amortizacijskem načrtu, ki je na obveznici natisnjen. Posojilo je zavarovano z hipoteko, a potrebna svota za anuitet (obresti in amortizacijo) stavila se bo vsako leto v budget (državni proračun), za pokritje pa bodo služili pred vsem dohodki dotičnega investicijskega objekta.

Kuponi zastarajo 5 let potem, ko so zapadli, a izžrebane obveznice 30 let po žrebanju.

Posojilo bo kotirano na vseh domačih borzah.

Obveznice tega posojila so ravnopravne ostalim državnim obveznicam, uživajo pupilarno varnost, morejo se polagati kakor kavcije, upotrebljevati za fonde, ustanove, depozite pri vseh javnih blagajnah in privatnih podvzetjih.

Obveznice se morejo lombardirati pri Narodni banki kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev ter njenih podružnicah po zakonskih propisih.

Obveznice in kuponi tega posojila so prosti vsakega sedanjega in bodočega davka in doklade, kakor državnih tako tudi ostalih (oblastnih, okrožnih, srezkih in občinskih) kakor tudi vseh taks in pristojb v kraljevini.

Vpis se bo vršil od 1. do 30. septembra 1921.

pri vseh denarnih zavodih Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev pod zgoraj navedenimi pogoji (za vsakih 100 Din. obveznice Din. 100 v gotovini). Za kontrolo porabe tega posojila se bo izvolil posebni parlamentarni odbor.

Ko bo celo posojilo porabljeno, podal bo minister financ Narodni skupščini kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev poročilo o skupni porabi istega.

Beograd, meseca julija 1921.

Minister financ:

Dr. Kosta Kumanudi l. r.